

KALIX KOMMUN

Riktlinjer avseende hemsändning av dagligvaror

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Hemsändning av dagligvaror	Riktlinjer	2025-05-26	KS
Dokumentansvarig	Version	Senast reviderad	Giltig till
Näringslivsenheten	3	2025	TV.

Bakgrund

För att tydliggöra bidragsregler och bidragshantering inom Kalix kommun så har riktlinjer reviderats för hemsändning av dagligvaror. Utgångspunkten har varit tidigare utgåvor av bidragshantering, översyn som gjordes 2022, samt förordning (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service.

Enligt förordningen om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service (SFS 2024:1243) kan hemsändningsbidrag lämnas till kommuner, som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Det är ett kommunalt ansvar att se till att invånarna har tillgång till varuförsörjning.

Hemsändningsbidraget har till syfte att trygga varuförsäljningen i kommunens gles- och landsbygd vilket ger ett värde i den kommersiella servicen och skapar en attraktiv och levande boendemiljö utanför tätorten. Ersättning för utförda hemsändningar av dagligvaror betalas ut till den "utförare" som genomför tjänsten. Utföraren kan vara den butik som har avtal med Kalix kommun eller en förening som har ett separat avtal med butiken och verkar i landsbygden. Hemsändning av dagligvaror eller anordnande av särskilda inköpsturer gäller enligt förordningen till de hushåll som har störst avstånd till och saknar möjligheter att på annat sätt ta sig till butiken.

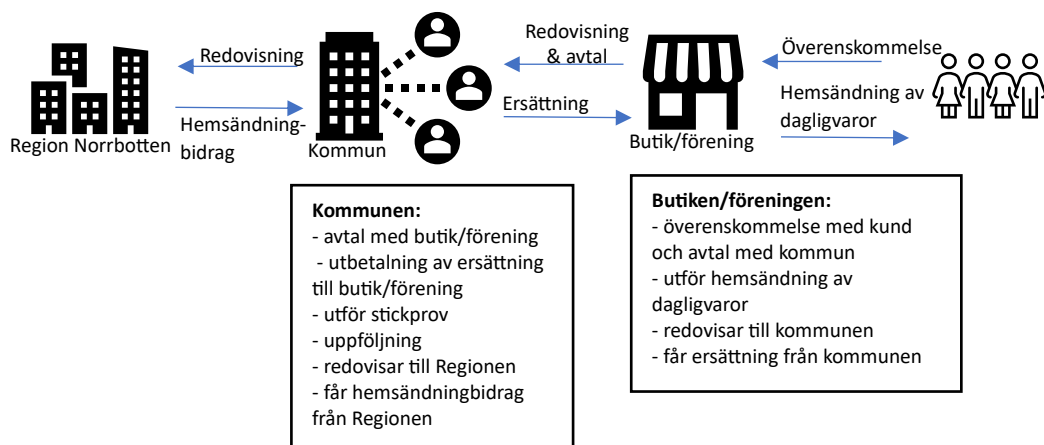
För kommunernas del kan statligt hemsändningsbidrag utgå med 50 % av kommunens nettoutgift för hemsändning eller inköpsturerna, dock högst 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle. Bidraget utgår endast om nettoutgiften eller de direkta kostnaderna för kommunen uppgår till minst ett halvt basbelopp. Bidraget söks från Region Norrbotten och betalas ut årsvis i efterskott.

Syfte

Syftet med denna riktlinje är att följa de nationella riktlinjerna för kommersiell service samt skapa en tydlighet för utförande butik/förening och Kalix kommun kring vem som är berättigad ersättning samt vilka regler, kriterier och arbetssätt som ska följas för att tillhandahålla ersättning vid hemsändning av dagligvaror.

Ersättning för hemsändning av dagligvaror och hemsändningsbidrag

Ersättning för hemsändning av dagligvaror betalas ut av Kalix kommun till den butik eller förening som erbjuder hemsändning av dagligvaror till boende utanför centralorten. Hemsändningsbidrag är det bidrag kommunen ansöker om från Region Norrbotten och är en del av landsbygdsutvecklingen i Kalix kommun.

Grundläggande förutsättningar för att kommunen ska kunna lämna ekonomiskt stöd är att det kan bidra till att bibehålla den kommersiella servicen och därigenom underlätta boendet i landsbygden. Stödet kan därför bara utgå om butiken, där varor för hemsändning inhandlas eller dit inköpsturer anordnas, är belägen i landsbygd och om det är till gagn för dem som är fast boende i landsbygden.

En viktig förutsättning för stödet är dock att det inte otillbörligt gynnar en viss näringsidkare vilket innebär att stödet inte får inverka på eller hämma konkurrensen. Av det skälet måste hemsändningen alternativt inköpsresan, i första hand ske från/till den av de berättigade butikerna som är belägen närmast bostaden. Först om den butiken inte är villig att anordna hemsändning kan någon av de andra butikerna komma i fråga. I Kalix är följande butiker (2025) aktuella för hemsändning eller särskilda inköpsturer:

*ICA Nära Träffen Nyborg
Pålänge Lanthandel AB
Nära Dej Morjärvs Livs & Café
Handlarn Vitvattnet
ICA Nyckeln Töre
Coop Sangis*

Kriterier för utförande förening eller butik

För att en förening eller butik ska kunna teckna avtal med kommunen för hemsändningsservice ska följande kriterier uppfyllas:

- Byn ingår i ett av regionen definierade prioriterade områden; Kalix-Nyborg, Morjärv, Pålänge, Sangis, Töre eller Vitvattnet.
- Butiken är en dagligvaruhandel/livsmedelsbutik.
- Utförande organisationen erbjuder hemkörning enligt gällande livsmedelslagar.
- Utförande organisationen tillhandahåller fordon för hemkörning av varor.
- Utförande organisationen är skyldig till att erbjuda hemsändning inom hela kundupptagningsområdet för att få avtalad ersättning.
- Utförande organisation möter Kalix Kommun i dialog en gång per år.
- Vid särskilda inköpsturer ska företag vara registrerat som transportföretag.
- Vid särskilda inköpsturer ska buss/minibuss användas som hämtar personer från de hushåll som behöver skjuts för att kunna handla.
- Ersättning utgår för hemsändning av dagligvaror och särskilda inköpsturer från närmaste livsmedelsbutik i prioriterade områden.
- Föreningar som har lönebidragsanställd arbetskraft har kollektivavtal eller jämförbart avtal för att få en lönebidragsplats.
- Föreningar som har arbetskraft på arbetspraktik eller i jobb- och utvecklingsgarantin har försäkringar i de program som personen ingår.
- Den som utför hemsändningen av dagligvaror eller inköpsturer får utöver ersättning från kommunen ta ut en skälig avgift av hushållet för arbetet. Avgiften får dock uppgå till högst 50 kronor per tillfälle.

Kriterier för att ta del av hemsändningsservicen

- Hemsändning av dagligvaror sker till de hushåll som saknar möjligheter att självständigt få hem varorna från butiken.
- Hemsändning av dagligvaror sker till de hushåll som utifrån funktionsnedsättning upplever sig ha långt till butik för att handla dagligvaror.
- Hushåll som önskar hemsändning av dagligvaror ska uppge sitt namn och telefonnummer i första hand, om telefon saknas ska besöksadress uppges.
- Maximalt en försändelse per vecka och hushåll.

Betalrutiner vid varuhemsändning

För att säkerställa en trygg och rättssäker hantering av betalningar i samband med hemsändning av dagligvaror, ska säkra och kontrollerade betallösningar tillämpas. Det innebär att hantering av kontanter och kort i samband med inköp eller leverans inte accepteras.

Följande alternativ kan erbjudas för betalning:

- **Matkonto/inköpskort:** Kunden ordnar inköpskort hos den aktuella butiken. Kortet förvaras och används enligt överenskommelse med utförare av hemsändning av dagligvaror.
- **Fakturerings via butik:** Butiker kan erbjuda möjlighet att fakturera efter inköp.
- **Mobil betalterminal:** Butiker har möjlighet att införskaffa mobil betalterminal som tas med vid leverans av dagligvaror.

Avtal

För att teckna avtal gällande ersättning för hemsändning av dagligvaror eller anordnandet av särskilda inköpsturer kontaktar butiken landsbygddutvecklare vid Kalix Kommun. Avtal för hemsändningsservice tecknas mellan Kalix Kommun och den butik som avser att erbjuda kunder hemsändning av dagligvaror. Avtal krävs för att erhålla ersättning. Avtal tecknas tills vidare med förutsättning att inga förändringar sker gällande förordning och riktlinjer. Uppsägningstid för att avsluta uppdraget med hemsändning av dagligvaror är 3 månader.

Butiken kan, om de så önskar, teckna avtal med en valfri utförare för hemsändning av dagligvaror i den omfattning de själva bestämmer. Detta kan innebära att den avtalade parten utför hela eller delar av hemsändningstjänsten.

Ersättningssummor

Kommunen ersätter utförare enligt följande modell:

- 200 kr per hemsändning av dagligvaror
- 200 kr per hushåll vid särskild inköpstur.

Utbetalning och redovisning

Utbetalning av ersättning till organisation för utförd hemsändning av dagligvaror eller anordnandet av särskild inköpstur sker i efterskott, inom 2-3 veckor efter genomförd ansökan, med undantag i semesterperioden. Ersättning för hemsändning av dagligvaror sker månadsvis alternativt kvartalsvis. Ansökan om ersättning utförs via anvisad digitalt formulär. Vid månadsvis utbetalning sker ansökan senast den 14:e varje månad förutom decembermånads ansökan som ska ske senast den 5 januari. Följande datum gäller för sista ansökningsdag kvartalsvis:

Ansökning för kvartal 1 (januari – mars) sker senast **14 april**

Ansökning för kvartal 2 (april – juni) sker senast **14 juli**

Ansökning för kvartal 3 (juli – september) sker senast **14 oktober**

Ansökning för kvartal 4 (oktober – december) sker senast **5 januari**

För att få ersättningen utbetalt krävs att redovisningsblankett är korrekt ifylld och sänds till Kalix kommun för vidare utbetalning. Kalix kommun har rätt till att genomföra kontroller utifrån de underlag som inlämnas.